

Danske Havnes hørings svar vedr. udkast til Danmarks Nationale indsatsplan under Havstrategidirektivet.

20. december 2023

Danske Havne kvitterer for muligheden for at kommentere på det udsendte forslag til indsatsprogram under havstrategidirektivet. Det er vigtigt at øge den økologiske tilstand og fremme biodiversiteten i det danske havmiljø.

Af de mange initiativer i indsatsprogrammet er der en del med relevans for erhvervshavnene. Danske Havne ser frem til at blive inddraget i disse, direkte eller via relevante havne, og bidrage til, at implementeringen sikrer forbedringer, der er ambitiøse, realistiske og langsigts holdbare og baseret på "mest miljø for pengene" og proportionalitet.

Vi ser meget positivt på indsatser, der fokuserer på sameksistens, da det er afgørende for at få maksimal værdiskabelse på de danske havarealer i fremtiden, og fordi havnene er fundamentet for den grønne omstilling her.

Havarealerne er blevet attraktive for mange aktører og virksomheder, som arbejder med bl.a. havvindindustri, grøn transport, og nye typer af havdyrs- og planteproduktion. Alt dette samtidig med, at dele af havet er vurderet til at skulle omfattes af streng beskyttelse, og andre dele skal genoprettes til en bedre tilstand samtidig med, at der er øget erhvervsaktivitet på arealet.

Beskyttede havområder er et hovedelement i programmet, og antallet af områder øges i de kommende år. Her bemærker Danske Havne nedenstående undtagelse under de aktiviteter, der kan tillades både i de almindeligt beskyttede og strengt beskyttede havområder fremadrettet:

- "I havstrategiens beskyttede/ strengt beskyttede områder er alle aktiviteter på nær følgende aktiviteter forbudt: 1) Sejlads og flydende sejladsafmærkninger, der har betydning for sejladsikkerheden. Herunder indgår også aktiviteter, der er nødvendige for sejlads, f.eks. oprensning og uddybning af sejlrender."
- Det er afgørende for erhvervshavnene, at denne formulering opretholdes.

Klapning af optaget havbundsmateriale foreslås forbudt i de strengt beskyttede områder. Danske Havne anerkender, at der kan være særlige hensyn. I udkast til indsatsprogram står at "Eksisterende tilladelser berøres ikke af udpegningerne. Det indebærer, at forbud mod f.eks. råstofindvinding eller klapning først får virkning, når de eksisterende tilladelser udløber."

- Danske havne vurderer, at der bør opereres med dispensationsmuligheder, fx for mindre i øvrigt velplacerede klappladser, hvor der ikke umiddelbart er et brugbart alternativ. Der kan være tilfælde, hvor det ud fra en samlet betragtning vedr. CO2 og området i øvrigt kan

være den bedste løsning. Hvis konkrete forhold taler for det, så bør der kunne gives forlængende dispensationer, indtil brugbare alternativer foreligger.

- De beskyttede områder foreslås udpeget, så de er rykket 500 meter ud fra kysten for at undgå konflikt ift. havneaktiviteter. Det er godt, at der tages dette hensyn, men der kan være tilfælde, hvor 500 meter viser sig ikke at være nok. Så skal det være muligt at lave et ”indhak” ind i plangrænserne for det beskyttede område for at tilgodese havnens aktiviteter/udbygning.

Bemærkninger til konkrete indsatser:

Klapning:

Klapning indgår flere steder i indsats-programmet og fx under temaerne **Hydrografiske ændringer** (ændringer i havets fysiske og kemiske egenskaber) og **Forurenende stoffer og Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum.**

Det er vigtigt for Danske Havne, at disse initiativer indføres på en fleksibel og omkostningseffektiv måde, som målbart giver mest miljø for pengene.

”I DK-S38 Kommende national råstofplan”, bør der også medtages et innovativt blik på havnenes opgravede sedimenter: Nogle af disse fraktioner kan evt. bruges til at retablere sandsugningshuller på havbunden, og andre kan gå ind og erstatte ”opgravede primær-råstoffer”.

Eksempler på klap-aktiviteter i indsatsprogrammet er:

DK-S34 Undersøgelse af alternative klapteknikker og håndtering af klapmateriale*

”DK-HSII13 Styrkelse af natur- og miljøhensyn ved dumpning af optaget havbundsmateriale (klapning)” Der indføres en række tiltag på klapområdet, som har til formål at øge hensynet til natur og miljø, øge myndigheders mulighed for kontrol, øge graden af nyttiggørelse og gøre klappingsansøgningsprocessen mere gennemsigtig og åben.

Klappingsinitiativerne indføres, så det er håndterbart for havnene”.

Danske Havne lægger afgørende vægt på håndterbarheden for erhvervshavnene.

Mere biodiversitet i havet:

Danske Havne anerkender vigtigheden af at styrke biodiversiteten og livet i havet. Ved vurderinger og omlægninger, som fx ”DK-S42 Vurdering af behov for yderligere sikring mod forstyrrelser samt for nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder” og ”DK-S31 Omlægning af skibstrafikken i Kattegat og betydningen for

undervandsstøj og havpattedyr”, bør der tages hensyn til de lokale erhvervshavne og fiskerierhverv i nærheden af området således, at negative afledede effekter for bl.a. havnene og havnenes kunder medtages fuldt ud i analyserne.

Danske Havne hilser en bredere udbredelse af best practice vedr. undervandsstøj velkommen.

Andre eksempler på aktiviteter under denne hovedindsats er:

DK-HSII-51 Støtte til projekter, der styrker kystfiskeriet
DK-HSII-57 Grøn omstilling af fiskeri- og akvakultursektoren
DK-S31 Omlægning af skibstrafikken i Kattegat og betydningen for undervandsstøj og havpattedyr*
DK-S32 Udbredelse af 'best practice' i forhold til undervandsstøj
DK-S03 Kortlægning af øvrige beskyttede områder
DK-S39 Reetablering af ålegræs og tang mhp. at undersøge havplanternes evne til at fjerne kvælstof og fosfor i havet

DKHSII-4 Udpegning af marine nationalparker i Øresund og Lillebælt
DK-S04 Støtte til etablering af et nyt forskningscenter for marin naturgenopretning*
DK-S33 Støtte til Dansk Center for Vildlaks' arbejde med bevarelse og fremme af hjemmehørende laksefisk*

I forhold til DK-S33, så anbefaler Danske Havne at udvide indsatsen til også at inddrage fiskeopdræts-forskningsstationen i Nexø Havn, som kan opdrætte og udsætte sund vildlakseyngel, som efter et liv i Østersøen i høj grad vil vende tilbage til de Bornholmske kystvande.

Danske Havne ser frem til, at erhvervshavnene kan trække på ekspertisen i det nye/kommende forskningscenter for marin naturgenopretning (DK-S04). Det er vigtigt, at centeret får en stor formidlings- og hands-on-rådgivningsrolle, bl.a. i forbindelse med havneudvidelser og lignende.

Mindskelse af marint affald:

Danske Havne er i udgangspunktet meget positive overfor initiativer til mindskelse af maritimt affald. I det konkrete design af projekterne er det dog væsentligt at tage hensyn til erhvervshavnens indretning og til at udvikle let genkendelige plug-and-play løsninger, til fx indsamlingsbeholdere, som fungerer for både havn og øvrige aktører, når der skal indleveres og videreformidles affald. Erhvervshavnene tilbyder allerede at tage gratis imod opfisket havaffald, og fiskerne gør en stor indsats, som der kan bygges videre på.

Aktiviteter under denne hovedindsats er bl.a.:

DK-HSII-60 Rapportering og opsamling af tabte, efterladte og umærkede fiskeredskaber
DK-HSII-61 Opfiskning af spøgelsesnet i Limfjorden*
DK-HSII-62 Udvidet krav om rapportering af tabte fiskeredskaber til også at omfatte fritidsfiskere
DK-HSII-63 Udvidet producentansvar for fiskeredskaber
DK-HSII-64 Oplysningsindsats til forebyggelse af spøgelsesnet og marint affald
DK-HSII-66 Strandoprydningspuljen (4-årig tilskudspulje med fokus på lokale initiativer)*
DK-S35 "Deep Dive" karakterisering af marint affald.
KHSII-16 Reduktion af marint affald iht. plashandlingsplan, f.eks. opfiskning af spøgelsesnet.

Forurenende stoffer:

I forslaget til indsatsplan indgår en række indsatser vedr. forurenende stoffer i det marine miljø. Danske Havne er generelt positiv overfor nedbringelse af disse stoffer i kystvandene, så længe der er proportionalitet i indsatsen. Eksempler på indsatser er:

DK-HSII-95 Forsvarets beredskab for akutte forureningshændelser*
DK-HSII-96 Grænseværdier for PFAS i overfladevand og spildevandsslam
DK-S16 Vurdering af miljøpåvirkninger samt handlemuligheder ift. scrubber-udledninger
DK-S30 MUDP-projekter vedrørende marint affald og mikroplast
DK-S36 Udvikling af metoder til måling og karakterisering af mikroplast i sediment*

Sameksistens:

Sameksistens på havområderne er en vigtig ambition i havstrategien og indsatsprogrammet:

Her står bl.a.: "Udpegning og forvaltning af almindeligt og strengt beskyttede havområder. Der udpeges strengt beskyttede områder, som udgør i alt 6 pct. af det danske havareal, stigende til 8 pct. i 2028 og 10 pct. i 2030. Herudover udpeges enkelte områder som almindeligt beskyttede, hvor der efter en konkret vurdering kan være sameksistens mellem natur og menneskelige aktiviteter. Formålet med udpegningen er bl.a. at sikre et sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder."

DKS40: "Oprettelse af COEX-lab om sameksistens mellem vedvarende energi og natur. Der er afsat bevilling til et offentligt-privat partnerskab "Coex-lab", som har til formål at skabe ny evidensbaseret viden om sameksistens mellem vedvarende

energi og biodiversitet samt øget samarbejde mellem aktørerne på området. Coex-lab skal bidrage til at understøtte både udbygningen af vedvarende energi og hensynet til natur-, miljø- og biodiversitet”.

Der vil være potentialer i at analysere og implementere værdiskabende sameksistens vedr. områder nær visse relevante erhvervshavne, beliggende tæt ved vigtige, men sårbare marine naturområder.

Folketinget har vedtaget oprettelsen af en ny havnaturfond på foreløbig 500 mil. kr. Danske havne foreslår, at pengene bl.a. kan gå til aktiv naturgenopretning i brede inkluderende fællesskaber i et givent vandområde. Med et højt fokus på og viden om sameksistens, og hvor gode erfaringer fra udlandet også kan hentes ind. Erhvervshavnene skal have mulighed for at deltage og bidrage i disse projekter, hvor relevant.

Med venlig hilsen

Camilla Rosenhagen

Danske Havne